

RÅD FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP I
KUNNSKAPSEKTOREN – BEREDSKAPSRÅDET

Årsrapport 2021

Foto: Shutterstock

Innhold

Rådets mål og arbeid	3
1. Om Beredskapsrådet	4
1.1. Bakgrunn for Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren	4
1.2. Medlemsoversikt pr. 31.12.20	4
1.3 Ledelse av Beredskapsrådet	5
1.4 Ledelse av sekretariatet og gjennomføring av møter 2020	5
2. Aktiviteter 2021	6
2.1 Eksportkontrollveileder – kontroll med ulovlig kunnskapsoverføring	6
2.2 Koronaerfaringsoppsummering	7
2.3 Arbeid med nye målsettinger	7
2.4 Veileder for ROS-analyse	8
2.5 Rådsmøter	8
2.6 Beredskapskonferansen for kunnskapssektoren 2021	9
3. Beredskapsrådets videre arbeid	11

OVERORDNET MÅL

Rådet er et frivillig tiltak for å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i et bredt lag av kunnskapssektoren. Det tas sikte på at statlige og private institusjoner opparbeider seg kunnskap om feltet slik at de kan arbeide systematisk og godt med dette. En viktig oppgave for rådet vil være å legge til rette for utvikling av en samordnet praksis i sektoren på områder det vurderes hensiktsmessig, og bidra til deling av beste praksis og erfaring mellom virksomhetene. Rådet bør blant annet bidra til at private virksomheter tilegner seg kunnskap om krav og føringer som er gitt fra myndighetene til de statlige institusjonene.

AKTUELLE TEMAER

Risiko- og sårbarhetsanalyser, beredskapsplaner, kriseorganisering, øvelser, fysisk sikring og informasjonssikkerhet samt andre temaer med grenseflater mot samfunnssikkerhet og beredskap, som forebygging av voldelig ekstremisme, eksportkontroll og forskningssamarbeid, reisesikkerhet og utveksling. Det er også aktuelt for Beredskapsrådet å belyse metodiske tilnærminger til risikostyring og beredskapsarbeid, samt framheve prinsipper og føringer for samvirke og samarbeid med lokale aktører og instanser. For detaljer og oppfølging henvises det til Rådets handlingsplan som revideres jevnlig.

SEKRETARIAT

Universitetet i Stavanger (UiS) ivaretar en fagligbasert sekretariatsfunksjon for rådet. Sekretariatet skal være en faglig rådgiver og pådriver for arbeidet i Rådet, utføre oppdrag, utredninger/analyser og forestå praktiske funksjoner som saksforberedelse, møtekalning, referatskriving samt andre relevante arbeidsoppgaver. Sekretariatet vil ha løpende kontakt mot Kunnskapsdepartementet (KD) og de aktuelle kontaktpersoner KD oppnevner. Rådet og sekretariatet finner for øvrig selv egnede samarbeidsformer.

Foto: Siri Pedersen/UiS

1. Om Beredskapsrådet

1.1 Bakgrunn for Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren

Kunnskapsdepartementet (KD) har et overordnet ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap i statlige og mange private virksomheter i universitets- og høyskolesektoren, inklusive fagskoler, folkehøgskoler og studentsamskipnader. På bakgrunn av dette bestemte KD høsten 2016 å etablere en rådsfunksjon med sekretariat ved Universitet i Stavanger (UiS) knyttet til fagmiljøet innenfor risikostyring, samfunnssikkerhet og beredskap. Rådet ble opprettet våren 2017, og UiS får tildelt midler over statsbudsjettet til

drift. I 2021 har sekretariatet vært organisert slik:

- Faglig sekretariatsleder Marit Boyesen / Marie Røyksund fra 1. mars (100), rådssekretær Inghild Marie Mjelva (20 %).
- Professor II Anja Dalgaard-Nielsen (20%) med særlig kompetanse innen forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme, antiterror med mer.
- En faglig referansegruppe bestående av professor Sissel Haugdal Jore og førsteamanuensis Bjørn Ivar Kruke.

1.2 Medlemsoversikt pr. 31.12.21

Funksjon	Oppnevnt av	Institusjon	Navn	Stilling
Rådsmedlem	UiO	Universitetet i Oslo	Johan Løberg Tofte	Seksjonssjef for HMS og beredskap
Rådsmedlem	NTNU	NTNU	Hilde Apneseth	HMS-sjef
Rådsleder	Universitets- og høgskolerådet	UiT – Norges arktiske universitet	Gøril Heitmann	Assisterende universitetsdirektør
Rådsmedlem	Universitets- og høgskolerådet	Universitetet i Bergen	Roar Nese ¹	Seksjonssjef HMS
Rådsmedlem	Universitets- og høgskolerådet	Universitetet i Sørøst-Norge	Bjørnulf Stokvik	Fagleder beredskap
Rådsmedlem	Universitets- og høgskolerådet	Universitetet i Agder	Ingunn Nordlie Ugland ²	Konstituert personal- og organisasjonsdirektør
Rådsmedlem	Universitets- og høgskolerådet	Høgskolen i Østfold	Lars Erik Aas	Sikkerhets- og beredskapsrådgiver
Rådsmedlem	Universitets- og høgskolerådet	Handelshøyskolen BI	Magnus Wølner	Seniorrådgiver
Rådsmedlem	Nasjonalt fagskoleråd	Noroff University College	Ernst Sundt	Prorektor
Rådsmedlem	Kunnskapsdepartementet	Utdanningsdirektoratet	³	
Rådsmedlem	Folkehøgskolerådet	Folkehøgskolerådet	Anne Tingelstad Wøien ⁴	Daglig leder
Rådsmedlem	Samskipnadsrådet	Samskipnadsrådet	Marianne Andenæs ⁵	Seniorrådgiver
Rådsmedlem	Kunnskapsdepartementet	Norges forskningsråd	Herleif Sandbakken	CSO/teamleder sikkerhet og beredskap
Rådsmedlem	Norsk studentorganisasjon	Norsk studentorganisasjon	Viktoria Opsahl	Student

¹ Roar Neste erstattet i 2021 HR direktør Sonja Dyrkorn som rådsmedlem fra UiB.

² Ingunn Nordlie Ugland erstattet i 2021 personal- og organisasjonsdirektør Camilla Jarlsby som rådsmedlem fra UiA.

³ Divisjonsdirektør Finn Skogum var rådsmedlem frem til sommeren 2021. Nytt rådsmedlem er ikke oppnevnt.

⁴ Anne Tingelstad Wøien erstattet i 2021 daglig leder Christian Bjørnø som rådsmedlem fra Folkehøgskolerådet.

⁵ Fam Karine Heer Aas har vært rådsmedlem på vegne av Samskipnadsrådet i 2021 i permisjonstiden til Marianne Andenæs.

Medlemmer og varamedlemmer oppnevnes for 3 år med mulighet for re-oppnevning i 3 år. Medlem fra NSO oppnevnes for 1-2 år om gangen. Dersom et medlem

melder forfall eller ønsker å trekke seg, trer representativt varamedlem fra utdanningsinstitusjon eller angjeldende organisasjon inn.

1.3 Ledelse av Beredskapsrådet

Rådsleder i 2021 for Beredskapsrådet har vært assisterende direktør ved UiT-Norges Arktiske Universitet Gøril Heitmann.

Gøril
Heitmann

1.4 Ledelse av sekretariatet og gjennomføring av møter 2021

1. mars 2021 ble Marie Røyksund ansatt som førsteamanuensis ved Institutt for sikkerhet, økonomi og planlegging ved Universitetet i Stavanger. Hun har i denne stillingen funksjonen som faglig sekretariatsleder for Beredskapsrådet. Deler av stillingstiden skal benyttes til forskningsaktivitet innenfor fagfeltene risiko- og samfunnssikkerhet. Marie har doktorgrad i samfunnssikkerhet- og risikostyring fra Universitetet i Stavanger.

Pandemien har gjort at tre av fire møter i Beredskapsrådet har blitt gjennomført digitalt. I september klarte vi tross pandemi å gjennomføre et fysisk møte og heldagssamling for rådet. Med hensyn til gjennomføring av møter i Be-

redskapsrådet så har tiden med digitale møter vist oss at mange møter fint kan gjennomføres digitalt. Rådet har derfor kommet frem til at man i fremtiden skal fortsette med å ha tre av de fire årlige møtene digitale og de fjerde møtet fysisk på de ulike medlemmenes arbeidssteder.

Marie
Røyksund
Foto:
Kjersti
Riiber

2. Aktiviteter 2021

2.1 Eksportkontrollveileder – kontroll med ulovlig kunnskapsoverføring

Arbeidsgruppen som arbeidet med eksportkontroll og kontroll med ulovlig kunnskapsoverføring ferdigstilte våren 2021 utkastet til en veileder til sektoren på dette området. Utkastet har vært gjennom en høringsrunde 2 hos referansegruppen som representerer UH-sektoren, i tillegg til flere myndighetsorgan (bl.a. PST, NSM, KD og UD). Tilbakemeldingene har hovedsakelig vært positive med hensyn til innhold, struktur og lesbarhet. Anbefalingene og forslag til maler ble også godt mottatt, særlig fra sektoren. Fra UD kom det likevel en tydelig anmodning om å stille arbeidet med veilede-

ren i bero inntil revisjonen av regelverket og tilhørende retningslinjer er ferdigstilt. Dette begrunnes blant annet i at veilederen, ifølge UD, i sin nåværende form vil måtte endres betydelig som følge av den planlagte revisjonen av eksportkontrollregelverket, og kan dermed bidra til større usikkerhet og manglende forutsigbarhet for sektoren. Beredskapsrådet bestemte seg for å avvente videre publisering av eksportkontrollveilederen i påvente av at revisjon av eksportkontrollregelverk og retningslinjer ferdigstilles av UD. Revisjonen pågikk hele høsten 2021 og videre ut i 2022.

Foto: regjeringen.no

2.2 Koronaerfaringsoppsummering

Hva lærte vi av korona-nedstengingen våren 2020?

Våren 2020 ble universiteter og høyskoler stengt ned i seks uker. Beredskapsrådet har oppsummert erfaringene ved håndteringen av den ekstraordinære situasjonen.

Resultatene foreligger i erfaringsoppsummeringen som ble publisert i mars 2021: «Beredskapsrådets oppsummering av erfaringer ved håndtering av korona-pandemien våren 2020». Les mer om og selve erfaringsoppsummeringen [her](#).

Koronaerfaringsoppsummeringen fikk oppmerksomhet blant annet i [Khrono](#) og Beredskapsrådets leder fikk kort presentere læringspunktene fra oppsummeringen i et digitalt møte med forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Asheim den 16.04. Koronaerfaringsoppsummeringen førte til økt fokus på Beredskapsrådet og våre aktiviteter i sektoren.

2.3 Arbeid med nye målsettinger

Våren 2021 begynte arbeidet med gjennomgang og evaluering av målene for den forrige perioden. En arbeidsgruppe ledet av Marie Røyksund arbeidet med forslag til nye mål. Arbeidsgruppen gjennomførte tre arbeidsmøter mellom juni og august som resulterte i tre nye målformulering som ble presentert og vedtatt på rådsmøtet i september. På dette fysiske heldagsmøtet på Gardermoen hadde Beredskapsrådet en workshop hvor alle kunne komme med innspill til hvordan rådet skulle nå målene som var satt. Dette arbeidet ble grunnlaget for en handlingsplan som ble vedtatt av rådet i november. Etter dette har sekretariatet arbeidet med en konkretisering og tidsplan for handlingsplanen, som blir presentert for rådet på møtet i mars 2022. Arbeidet med å nå målene er godt i gang.

Målene har tatt utgangspunkt i Beredskapsrådets mandat og overordnede mål:

«Rådet er et frivillig tiltak for å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i et bredt lag av kunnskapssektoren. Det tas sikte på at statlige og private institusjoner opparbeider seg kunnskap om feltet slik at

de kan arbeide systematisk og godt med dette. En viktig oppgave for rådet vil være å legge til rette for at det kan utvikle seg en samordnet praksis i sektoren på områder det vurderes hensiktsmessig, og bidra til deling av beste praksis og erfaring mellom virksomhetene. Rådet bør blant annet bidra til at private virksomheter tilegner seg kunnskap om krav og føringer som er gitt fra myndighetene til de statlige institusjonene.»

Målsetninger 2022-2025:

- Beredskapsrådets rolle og ansvar i det forebyggende sikkerhet- og beredskapsarbeidet i kunnskapssektoren er tydelig definert, avklart og implementert.
- Beredskapsrådet har etablert et faglig fundament som omfatter aktuelle begreper, prinsipper og metoder for å tilrettelegge en felles forståelse og «beste praksis» i sektorens arbeid med sikkerhet og beredskap.
- Beredskapsrådet har etablert en oversikt over hvilke arenaer erfaringsdeling og læring skjer i sektoren i dag, og utarbeidet en strategi for hvordan denne samhandlingen kan og bør styrkes.

2. Aktiviteter 2021

2.4 Veileder for ROS-analyse

I forbindelse med revisjon av Styringsdokumentet for arbeidet med samfunnssikkerhet i KDs sektor, fikk Beredskapsrådet en forespørsel fra KD om å utarbeide en ny veileder i risiko- og sårbarhetsanalyser for kunnskapssektoren. Denne skal erstatte vedlegget i Styringsdokumentet. Sekretariatet har siden begynnelsen av oktober prio-

ritert dette arbeidet, med god støtte og kvalitetssikring fra fagmiljøet ved Universitetet i Stavanger, i tillegg til et oppfølgingsmøte med en nedsatt referansegruppe fra Beredskapsrådet. Målet er at utkast til veilederen skal presenteres på rådsmøte i mars 2022.

2.5 Rådsmøter

Beredskapsrådet avholdt tre digitale og ett fysisk møte i 2021:

- 17. februar
- 2. juni
- 15. september – møte på Gardermoen
- 24. november

Offisielle [referater fra møtene](#) er publisert på [rådets nettsider](#). Arbeid med koronaerfaringsoppsummeringen, eksportkontroll, konferansen, nye målsettinger og ikke minst ROS veilederen, har vært en stor del av rådets arbeid i 2021, men også andre temaer har blitt belyst. Nedenfor følger noen momenter fra møtene i året som gikk:

Status for arbeid med sikkerhet og beredskap i UH-sektoren. Marie Røyksund presenterte hovedfunnene fra kartleggingen utført av NOKUT (2020) sett i lys av Riksrevisjonens rapport fra 2019. Hensikten var å gi Beredskapsrådet en oppdatert status om sektorens arbeid med sikkerhet og beredskap innen følgende tema:

- Risiko- og sårbarhetsanalyser
- Krise- og beredskapsplaner, inklusiv pandemiplan
- Øvelser og evaluering

Risikoanalyser som beslutningsstøtte. Magnus Wølner presenterte masteroppgaven

sin med tittelen: «Hvordan benytter universiteter og høyskoler risikoanalyser som beslutningsstøtte for å sikre seg mot tilsiktede uønskede hendelser».

Evaluering av tiltakslisten. Tiltakslisten for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme ble ferdigstilt i desember 2018 ([Tiltakslisten](#)). Det er tidligere bestemt at denne skulle evalueres etter en treårsperiode. Marie Røyksund presenterte forslag til prosess og fremdrift for dette arbeidet, som blant annet inkluderte en spørreundersøkelse og en faglig vurdering av innhold sett i lys av resultatet fra spørreundersøkelsen og nyere forskning. Prof. Anja Dalgaard-Nielsen og Prof. Sissel H. Jore er involvert i arbeidet. Dette arbeidet fortsetter i 2022.

Orientering fra Cybersikkerhetssenteret om CERT og et pågående arbeid med tiltakskort for håndtering av løsepengevirus. Rune Sydskjør, som leder sektorens responshenhet (sektor CERT) informerte om hva som skjer i det daglige i CERT-en, og hvordan CERT-en har fått på plass gode kommunikasjons- og samhandlingslinjer med de lokale respons-enhetene (IRT-team = incident response team). [Incident Response Teams \(IRT\) i kunnskapssektoren](#).

Utfordringer med å utvikle en samordnet praksis innen sikkerhet og beredskap. Et av målene for Beredskapsrådet er å utvikle en samordnet praksis innen sikkerhet og beredskap i UH-sektoren. Dette var også temaet for prøveforelesningen ved ansettelsen til stillingen som faglig sekretariatsleder, hvor kandidatene ble bedt om å trekke fram mulige utfordringer i arbeidet med å nå målet. Faglig sekretariatsleder, Marie Røyksund, presenterte deler av forelesningen for rådet. Presentasjonen ble innledet med en overordnet betraktning om hva som kjennetegner et «godt» sikkerhets- og beredskapsarbeid og hvilke føringer som er gitt gjennom stortingsmeldinger og gjeldende styringsdokument. Videre ble noen generelle utfordringer med sikkerhets- og beredskapsarbeidet på virksomhetsnivå omtalt, herunder ulik begrepsbruk og forståelsen av disse, samt (manglende) læring og erfaringsdeling etter øvelser og hendelser. Når det gjelder Beredskapsrådets rolle og funksjon for å oppnå mer samordnet praksis, ble det trukket fram at det kan være krevende å navigere mellom behovet for å fokusere på tidsaktuelle hendelser versus den langsiktige utviklingen av sikkerhets- og beredskapsarbeidet, i tillegg til at det er et frivillig tiltak. Hvordan kan rådet møte utfordringene? Hvordan legge til rette for læring?

Andre aktiviteter i 2021:

Møte i UHR-administrasjon, fredag

2.6 Beredskapskonferansen for kunnskapssektoren 2021

For andre år på rad måtte vi gjøre om på en planlagt fysisk konferanse til en digital konferanse. Beredskapsrådet samarbeidet med Kunnskapsdepartementet og 21. april var det klart for heldigital konferanse.

[Beredskapskonferansen 2021 | Universitetet i Stavanger \(uis.no\)](#)

28. mai, hvor Gøril Heitmann informerte om rådets mandat og pågående arbeid med veileder for eksportkontroll.

Møter i Oslo 16. september 2021.

Leder for rådet Gøril Heitmann og sekretariatet v/ Marie Røyksund og Inghild Marie Mjelva, gjennomførte møter med henholdsvis KD og UHR i deres respektive lokaler i Oslo. Målet med begge møtene var å styrke samarbeidet, bl.a. gjennom å presentere hva Beredskapsrådet har fokus på fremover og avklare forventninger.

Beredskapsrådet har fått **ny fast kontaktperson i KD**, Trude Jacobsen Nyttun. Sekretariatsleder og Trude Jacobsen Nyttun har etablert faste statusmøter, som gjennomføres hver andre uke. Dette er en ordning som fungerer svært godt med tanke på en kontinuerlig dialog og samarbeid mellom Beredskapsrådet og KD.

Høsten 2021 ble **revidert utgave av Styringsdokumentet for arbeidet med samfunnssikkerhet** sendt ut på høring i Kunnskapsdepartementets sektor. Beredskapsrådet var med og kommenterte og gav innspill til den reviderte utgaven av Styringsdokumentet.

I det felles arbeidet med å styrke sikkerhetskompetansen i sektoren har sekretariatet løpende dialog og samarbeidsmøter med [Sikresiden.no](#).

Det var særlig nytt fra KD, kontroll med ulovlig kunnskapsoverføring og erfaringsdeling fra sektoren som stod i fokus.

Les mer og se opptak fra konferansen i tekstet versjon [her](#). Se programmet på neste side.

PROGRAM

BEREDSKAPSKONFERANSEN 2021

Tid	Tema	Taler
	RELEVANT NYTT FOR SEKTOREN:	
12:00	Velkommen	Gøril Heitmann, leder Beredskapsrådet
	Åpningsinnlegg ved statsråden	Henrik Asheim, forsknings- og høyere utdanningsminister
	Kunnskapsdepartementet – KD	Petter Skarheim, dep.råd KD
	NOKUT	Kristin Vinje, direktør NOKUT
	Sikresiden.no – Siste nytt	Jorid Bodin, daglig leder og redaktør Sikresiden
	Beredskapsrådet	Gøril Heitmann
	Pause	
	KONTROLL MED KUNNSKAPSOVERFØRING:	
Cirka 13:05	Politiets sikkerhetstjeneste – PST	Per Marius Frost-Nielsen, PST
	Kontroll med kunnskapsoverføring	Randi Utstrand, NTNU
	Paneldebatt	Per Marius Frost-Nielsen, Randi Utstrand, leder fra sek- toren og Gøril Heitmann
	Pause	
	ERFARINGSDELING FRA SEKTOREN:	
Cirka 14:15	Case: Datainnbrudd ved UiT	Stig Ørsje, UiT
	Cybersikkerhetssenter for forskning og utdanning	Anders Lund, Uninett
	Oppsummering/avslutning	Gøril Heitmann

FOREDRAGSHOLDERE

Henrik Asheim
Forsknings- og høyere
utdanningsminister (H)

Gøril Heitmann
Leder Beredskapsrådet for
kunnskapssektoren

Petter Skarheim
Departementsråd,
Kunnskapsdepartementet

Kristin Vinje
Direktør i NOKUT

Jorid Bodin
Daglig leder og redaktør
Sikresiden.no

Stig Ørsje
IT-direktør UiT,
Norges arktiske universitet

Per Marius Frost-Nielsen
Analytiker, Politiets
sikkerhetstjeneste

Randi Utstrand
Fagansvarlig informasjons-
sikkerhet, NTNU

Anders Lund
Avdelingsdirektør,
Uninett

3. Beredskapsrådets videre arbeid

Pandemimessig ser Beredskapsrådet fram til og håper på mer «normale» tilstander i 2022. For rådet vil det være enklere å planlegge møter, konferanse og andre aktiviteter uten å tenke på alle slags smittevernhensyn og om de i det hele tatt kan gjennomføres og i så fall på hvilken måte. For kunnskapssektoren er forskjellen på drift med og uten smitteverntiltak enorm. Og det vil forhåpentligvis også gjøre det enklere og lettere for sektoren å ha fokus på andre arbeidsoppgaver i arbeidet med sikkerhet og beredskap enn pandemi.

Målene for neste periode 2022-2025 er bestemt og nå er vi i gang med og ser frem til å jobbe konkret målrettet for å oppnå disse. Vi ser blant annet frem til å igangsette aktiviteter som skal bidra til å aktualisere og synliggjøre Beredskapsrådets arbeid innen det forebyggende sikkerhet- og beredskapsarbeidet i kunnskapssektoren. Det innebærer blant annet å få en oversikt over og kontakte relevante samarbeidspartnere i sektoren og på sikt videreutvikle Beredskapskonferansen.

Arbeidet med evaluering av Tiltakslisten og skal ferdigstilles i 2022 og ROS-veile-

deren skal legges frem våren 2022. Dette er arbeid vi ser frem til å ferdigstille og se resultatene av. Forhåpentligvis er dette eksempler på «beste praksis» som vil komme til nytte for sektoren.

Vi har gjennom 2021 ventet spent på revisjonen av eksportkontrollforskriften som UD har arbeidet med, og i likhet med sektoren, ser vi nå frem til at denne prosessen etter hvert går mot en ende. Arbeidsgruppen som er nedsatt av Beredskapsrådet, er motivert for å fortsette arbeidet med å utforme en veileder for ulovlig kunnskapsoverføring, herunder å bidra til å operasjonalisere forskriftskravene som treffer kunnskapssektoren når det gjelder kontroll med kunnskapsoverføring.

Vi ser også fram til Beredskapskonferansen som vi denne gangen samarbeider med Kunnskapsdepartementet og Nord Universitet om å arrangere i Bodø 26.-27. april. Vi har satt sammen et spennende program. Dag to får de som ønsker å være igjen i Bodø en flott mulighet til å være med som observatør på Øvelse Nord. Håper vi sees i Bodø!

